

گفت‌وگو با ابوالقاسم فخاریان رئیس شورای عالی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران

عضویت در انجمن و هدف‌گذاری از عضویت

عضویت من در انجمن حسابداران خبره‌ی ایران به سومین سال شکل‌گیری و تأسیس انجمن برمی‌گردد، در آن زمان رشته حسابداری را در دانشکده‌ی نفت به اتمام رسانده بودم و در موسسه‌ی حسابرسی کوپرز کار می‌کردم. بنابراین با حرفه‌ی حسابداری به خوبی آشنا بودم. همان موقع تصمیم گرفته بودم که تحصیلاتم را در دوره‌های حسابداری خبره دنبال کنم. بنابراین ذهنیت و علاقه‌ی جدی به حرفه‌ی حسابداری پیدا کرده بودم و بالطبع با اطلاع پیدا کردن از انجمن و تأسیس آن به عضویت انجمن درآمدم.

ما اولین سمپوزیوم حسابداری ایران را در ۱۳۵۳ در مدرسه‌ی عالی بازرگانی سابق و دانشکده حسابداری علامه‌ی امروزی برگزار کردیم، آن موقع بنده عضو هیأت علمی مدرسه‌ی عالی بازرگانی بودم و در آن سمپوزیوم و سمینار که می‌توان گفت اولین سمینار حسابداری ایران بود بزرگانی مثل مرحوم سجادی‌نژاد، سمیعی، خردجو، پرویز نبوی و سایر بنیان‌گذاران انجمن حضور داشتند، بنده هم علی‌رغم جوانی یک مقاله‌ای با عنوان حسابداری نیروی انسانی که به تازگی در دنیا مطرح شده بود ارائه کردم. این منشأ و باب آشنایی من با انجمن شد و به انجمن حسابداران خبره ایران پیوستم. بنابراین قدمت عضویت بنده به سال‌های اولیه‌ی تأسیس آن و حدود ۴۰ سال پیش باز می‌گردد.

طی دو دهه‌ی اخیر چهار دوره در شورای عالی عضو بوده‌ام که دو نوبت به‌عنوان رئیس شورای عالی انجام وظیفه نموده‌ام. این دوره برای سومین بار است که افتخار ریاست شورای عالی انجمن را یافته‌ام.

نقش شما در ارتقای کیفی انجمن در این مدت چه بوده است؟

فکر می‌کنم هرگونه نقشی در توسعه‌ی انجمن کار جمعی بوده است. اگر بخواهم سهم خود را در کنار سایر دوستان بیان کنم به واسطه‌ی این‌که رشته‌ی حسابداری مدیریت را دنبال کرده بودم و عضو پیوسته‌ی انجمن

صورت‌های گوناگون انجام دادم، از جمله:
۱. برگزاری سمینارهای حسابداری با محوریت حسابداری مدیریت که خوشبختانه الان ما در آستانه‌ی

حسابداران خبره‌ی مدیریت انگلستان نیز هستم، کوشش کردم دیسپلین حسابداری مدیریت و دانش حسابداری مدیریت را در انجمن ترویج دهم و این کار را هم به

برگزاری هفتمین سمینار سراسری حسابداری مدیریت هستیم، این موجب شد که بسیاری از مقوله‌های روز دنیا در حوزه‌ی حسابداری مدیریت در ایران طرح شود.

۲. آوردن دوره CIMA در ایران که به واسطه‌ی ارتباط با انجمن حسابداران خبره‌ی انگلیس میسر شد. با گفت‌وگو و رایزنی با انجمن مزبور توفیق پیدا کردم این دوره را به ایران بیاورم و منشأ و پایه‌ی تأسیس و راه‌اندازی مرکز PACT امروزی شد که به هر حال خیلی بیشتر از آن برنامه‌ی اولیه‌ای که ما داشتیم الان رونق و توسعه پیدا کرده است. خوشبختانه ما شرایطی را فراهم کردیم که دانشجویان مجبور نشوند برای امتحانات CIMA به دوی، پاکستان و ترکیه و سایر کشورهای همسایه بروند، الان این فرصت را داریم که هم آموزش دوره‌های CIMA را برگزار می‌کنیم، هم امکان برگزاری امتحان در ایران فراهم کرده‌ایم و خلاصه این مرکز به عنوان مرکز رسمی امتحان CIMA پذیرفته شده است.

۳. به عنوان اولین نماینده‌ی حرفه‌ی حسابداری ایران در یکی از کمیته‌های آیفک به نام کمیته‌ی حسابداری مدیریت، دو دوره عضو بوده‌ام و این موجب شد اولاً با مقوله‌های روز دنیا در حوزه‌ی حسابداری مدیریت آشنا شدیم و ثانیاً جایگاه حرفه‌ی حسابداری ایران هم در خود آیفک که یک مرجع جهانی بزرگی است خالی نماند و ما حضور فعال داشته باشیم.

اتفاقاً در اولین جلسه‌ی شورای عالی که یک طرح و برنامه‌ی سالانه را خدمت اعضای شورا ارائه کردم یکی از نکاتی که مورد نظر بود این که ما ارتباطاتمان را با انجمن‌های حرفه‌ای حسابداری دنیا و ایران تحکیم ببخشیم و توسعه بدهیم، یکی از این انجمن‌ها، طبیعتاً انجمن حسابداری مدیریت ایران است، منتهی نکته این است که انجمن حسابداری مدیریت ایران نوپا و جوان است و هم چنین نگاه بیشتر نگاه نظری و تئوری است. ما تلاش‌مان در حرفه‌ای‌گری در هر حوزه‌ای از جمله حسابداری مدیریت است، ولی اعتقاد دارم که تبادل نظر بین دو انجمن قطعاً می‌تواند مفید باشد و ما در برنامه داریم که این دیدارها و گفتگوها و تبادل نظر را انجام بدهیم.

البته با همه‌ی انجمن‌های مرتبط سعی می‌کنیم تبادل نظر و ارتباط مستمر داشته باشیم و در اکثر انجمن‌ها نیز اعضای آنها همه از دوستان و همکاران ما هستند و در برخی از این انجمن‌ها مانند جامعه‌ی حسابداران رسمی اعضای ما هم عضو هستند. ما خود را مجموعاً یک خانواده می‌دانیم، یک خانواده‌ی وسیع که اشتراک مساعی و

همکاری‌ها می‌تواند همه در خدمت اعتلای حرفه باشد. البته بین انجمن‌ها گاهی رقابت‌های غیرمنطقی هم وجود دارد و این به عنوان مثال در مواردی است که خواهیم کارهای موازی انجام بدهیم. مثلاً این که سمینارها و همایش‌های تکراری بگذاریم که بالاخره بضاعت جامعه هم به گونه‌ای است که مستمعین ما و کسانی که حضور پیدا می‌کنند در این سمینارها محدود هستند، اگر ما بتوانیم این نیروها را به نوعی تلفیق کنیم و انسجام ایجاد کنیم یقیناً خیلی می‌تواند نتیجه بخش‌تر باشد.

از تلخی‌ها و شیرینی‌های مدت زمان طولانی حضور خود در انجمن بگوئید

از خاطرات شیرین انجمن می‌توان به برگزاری سمینارهای خوب و پررونق که از تعداد زیاد و قابل‌ملاحظه‌ای از نیروهای متخصص تشکیل می‌شود، اشاره کرد که همیشه مورد استقبال قرار می‌گیرد. البته این استقبال مسئولیت ما را هم دو چندان می‌کند. راه‌اندازی مرکز آموزش PACT و رونقی که پیدا کرد و الان یک ساختمان مستقلی دارد و روز به روز به اعتبارش از لحاظ کیفی و کمی افزوده می‌شود، پیوستن ما به آیفک اتفاق بسیار مهمی بود. البته ما بهره‌برداری مناسب از این موقعیت نمی‌کنیم و این یک واقعیت است، ولی به هر حال این که ما در یک نهاد برجسته‌ی جهانی عضو هستیم بسیار اتفاق مثبت و مبارکی است.

اما موارد تلخ هم گاهی اوقات پیش می‌آید از جمله تجربه‌ی اخیر ما در مجمع انجمن که با این امر مواجهیم که برخی از اعضای ما متأسفانه از شیوه‌ی انتقاد مناسب و مطلوب و در شأن انجمن استفاده نمی‌کنند. انتقادات می‌تواند به شکل سازنده، صمیمانه مطرح شود ولی گاهی اوقات مشاهده می‌کنیم که حرمت‌ها نادیده گرفته می‌شود، مجمع اخیر بسیار روز تلخی برای بنده بود و شخصاً یکی از کوشش‌هایی که در این دوره خواهم کرد این است که از وقوع دوباره‌ی چنین اتفاقاتی اجتناب کنیم. ما در طول یک سال یک یا دو بار اتفاق می‌افتد که همه‌ی اعضا دور هم جمع بشویم، دل‌مان می‌خواهد این خانواده با دل‌بستگی به هم دیگر و با اشتیاق و احساس صمیمیت دور هم جمع شوند، البته حتماً، انتقاداتی نیز به شورا و انجمن وارد است. ما این انتقادات را به جان می‌پذیریم و قطعاً به دنبال رفع اشکالات هستیم. ولی فکر می‌کنم که اگر این انتقادات مبتنی بر حسن‌نیت باشد و با شیوه‌ی درست بیان شود و به‌ویژه همراه با پیشنهاد و ارائه‌ی طریق باشد قطعاً تأثیرگذار خواهد بود.

جایگاه انجمن را چگونه و در چه سطحی می‌دانید

انجمن هنوز در قیاس با دیگر انجمن‌ها و محافل حرفه‌ای در ایران جایگاه ویژه خودش را دارد. علیرغم برخی نارسایی‌هایی که وجود دارد و ما اینها را می‌دانیم، تحلیل خواهیم کرد و در جهت رفع آنها کوشش خواهیم کرد ولی نکته این است که انجمن هنوز قدیمی‌ترین مرجع و نهاد حرفه‌ای ایران است و به هر حال عضو آیفک است و تنوع دامنه موضوع کار را دارد و از لحاظ تعداد اعضا هم قابل‌ملاحظه است، اینها همه از امتیازات است ولی فکر می‌کنم که انجمن از جهاتی نارسایی‌ها و مشکلات جدی دارد که باید برای رفع آنها برنامه داشت و همت گماشت.

آرزوهایتان برای انجمن

واقعیت این است که امروزه تقریباً همه‌ی حوزه‌های دانش جهانی و قابل‌دستیابی شده است، از محدوده‌ی یک کشور و حتی یک منطقه خارج شده است. این تعامل جهانی است که به حوزه‌های دانش رشد و اعتلا می‌دهد. یکی از آرزوهای بنده برای انجمن این است که نه در اسم و در لفظ بلکه رسماً و به شکل جدی و عمیق بتوانیم پیوستگی به مراجع جهانی را معنا ببخشیم. خوب می‌دانم که ما یکسری انجمن‌های حرفه‌ای منطقه‌ای داریم مثلاً در کشورهای همسایه‌مان در خاورمیانه و در آسیا. که ما الان عضو آنها نیستیم. یکی از دستورکارهایی که برای این دوره در جلسه‌ی شورا مطرح شده و دنبال خواهیم کرد پیوستن به این انجمن‌های منطقه‌ای است. در ارتباط فعال‌تر با آیفک و انتقال تجارب خاص جامعه‌ی خودمان به محافل حرفه‌ای جهانی ممکن است که ما از لحاظ سطح حرفه‌ای جلوتر از کشورهایمان که پیشگام بوده‌اند نباشیم ولی اختصاصات و ویژگی‌های خودمان را داریم که می‌تواند تجربه‌آموز و درس‌آموز برای بقیه باشد. آن دورانی هم که در آیفک بودم می‌دیدم که آنها از یافتن و کشف فرآیند و موقعیت حرفه‌ی حسابداری در کشورهای دیگر استقبال می‌کنند و برایشان جالب بود و مهم بود که بدانند چه وجوه افتراقی دارند و حتی مایل بودند بدانند که چه کمک‌هایی می‌توانند بکنند، آنها جهانی نگاه می‌کنند. حسابداری قرار است زبان جهانی مشترک اقتصاد و کسب و کار و تجارت باشد. البته لزومی ندارد که ما انجمن را مطابق راه و روش مثلاً انجمن حسابداران خبره آمریکا یا انگلیس اداره کنیم، ما محدودیت‌های خودمان را داریم. بنابراین انتقال تجارب هرچند اندک هر کشوری برای خانواده‌ی بزرگ حسابداران جهان ارزشمند است. البته متأسفانه ما در آیفک و کمیته‌های آن به جز بنده که

دو دوره عضو بوده‌ام، مورد و فرصت دیگری برایمان پیش نیامد. ولی امیدوارم با تلاش انجمن و جامعه، دو نهادی که عضو ایفک هستند ما حتماً بتوانیم اعضای جدیدی را به کمیته‌های ایفک و یا حتی شورای عالی این نهاد بین‌المللی معرفی کنیم. به نظر هم ما و هم جامعه باید بین اعضای باتجربه و واجد شرایطمان بررسی کنیم و در این جهت گام برداریم.

برنامه‌ها و اهداف شما در این دوره که به عنوان رئیس شورای عالی انتخاب شده‌اید و اولویت‌بندی شما

فکر کنم امروزه هیچ سازمانی به خصوص یک سازمان حرفه‌ای نمی‌تواند بدون برنامه‌ی راهبردی و چشم‌انداز و اهداف درازمدت کار خودش را پیش ببرد، بنده یکسری از سرفصل‌های قابل انجام را طی یک سال آینده که البته ممکن است بخشی از آن طی سال‌های بعد ادامه پیدا کند با اعضای شورا مطرح کردم که با حسن استقبال اعضا محترم شورای عالی به تصویب رسید. مقدم بر همه چیز ما باید راهبردمدار باشیم یعنی یک سند راهبردی نیز تدوین کنیم و به تصویب شورا برسانیم. تصویب اساسنامه الان مسئله‌ی بسیار مهمی است چون اساسنامه یک وجهه‌ی کیفی به انجمن خواهد داد به خصوص از آن جهت که قرار است سه رشته و سه عنوان حرفه‌ای جدید را شناسایی کنیم. توسعه‌ی روابط بین‌المللی بسیار مسئله‌ی مهمی است. با توجه به این که در حال حاضر همه‌ی حضور و فعالیت انجمن در تهران و محدود به تهران است، در حال بررسی هستیم که در صورت امکان یکسری مراکز استانی انجمن در قالب نمایندگی یا دفاتر انجمن و ... ایجاد کنیم به گونه‌ای که از لحاظ حقوقی هم مشکلی نداشته باشد چون اعتقاد داریم که نیروهای بسیار با پتانسیل بسیار بالا در شهرستان‌ها وجود دارند که با فراغت بیشتر می‌توانند با ما همکاری کنند. امیدواریم سمینارهای کیفی‌تری را برگزار کنیم، نشریه را بیشتر از آن که ترجمه محور باشد و متکی بر ترجمه باشد به سمت چاپ مقالات حاصل پژوهش و تحقیق و تألیف ببریم و خلاصه از لحاظ کیفی مجله را ارتقا بدهیم.

یک کار مهم دیگر و اتفاقی که در بیشتر انجمن‌های حرفه‌ای دنیا می‌افتد این است که انجمن‌های حرفه‌ای در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی و در نظم بخشیدن به این مقوله‌ها در مقیاس ملی نقش دارند و متأسفانه ما در این زمینه نقش کم‌رنگی داریم. بنابراین مقداری باید تعامل به خرج دهیم به خصوص با آمدن دولت جدید که می‌خواهد برنامه‌محور باشد. فکر می‌کنم می‌توانیم خیلی بیشتر

مبتکر و پیشگام باشیم و تجارب بسیار گرانمایه‌های اعضای انجمن را در اختیار مراجع اقتصادی کشور قرار بدهیم

برنامه‌هایی که از مدیریت قبلی به جای مانده را ادامه می‌دهید؟

ما با این تجربه روبه‌رو هستیم که معمولاً برنامه‌ها را بسیار خوب و جامع تنظیم می‌کنیم ولی لزوماً خیلی خوب به اجرا در نمی‌آوریم. در جلسات اخیر شورا قرار بر این گذاشتیم که یک تقسیم دقیق کار بین اعضای شورا انجام بدهیم و ضمناً پیش بردن این برنامه‌ها را محدود به اعضای شورا نکنیم و حتی المقدور از اعضای بسیار پرتوانی که خارج از شورا قرار دارند دست یاری می‌طلبیم. در نظر داریم یک نظام پاسخگویی و گزارشگری تدوین کنیم به ترتیبی که قبل از اینکه به مجمع رفته و از جانب اعضايمان در مجمع مورد سؤال قرار بگیریم که چه کاری برای آنها کرده‌ایم، به‌طور منظم در درون خود شورا از خودمان این سؤال را بپرسیم که برای انجمن و اعضا چه کاری انجام داده‌ایم و ضمناً برنامه داریم که در فواصل زمانی مناسبی در مجله‌ی حسابدار و همین‌طور در سایت انجمن اخبار و تصمیمات شورا و پیشبرد کارهایی که در شورا انجام می‌شود را صریحاً و شفافاً با اعضا در میان بگذاریم. البته این امر مستلزم آن است که سایت را هم تقویت کنیم، برنامه‌های جدی برای توسعه و تقویت سایت در دستور کار داریم.

تاکنون اتفاق افتاده کاری را بخواهید در انجمن انجام بدهید ولی به هر دلیلی موفق نشده باشید

حتماً این‌گونه بوده است. وقتی می‌گوییم انجمن کارهای ناشده بسیار داشته، منظور همین است، مثلاً تنظیم اساسنامه‌ی ما خیلی به طول انجامید، این اساسنامه می‌بایست خیلی زودتر از اینجا تصویب می‌شد چون همان‌طور که می‌دانید وقتی اساسنامه تصویب شود انجمن یک ابعاد کار جدیدی پیدا می‌کند بدین معنا که از این پس برای آن عناوین حرفه‌ای ما باید آزمون بگیریم بنابراین ارزشمندی دیگری انجمن پیدا خواهد کرد.

یکی از علایقی که ما داریم این است که اعضای ما به همان میزان که تلاش می‌کنند تا به فوریت تقاضای عضویت‌شان پذیرفته شود در ادامه نیز با انجمن هم‌گام باشند، این یکی از علایق جدی من و همکاران ما در شورای کنونی و شورای قبلی بود که ما از حضور و همراهی بیشتر و مستمر اعضايمان بهره‌مند شویم. البته اینها مستلزم یکسری ابتکاراتی هم هست که باید شورا

به کار بگیرد از جمله اینکه ما باید یکسری انگیزه‌ها و جاذبه‌هایی را هم در اعضا ایجاد کنیم مانند حل و فصل و پیگیری مشکلات آنها و تسهیل زندگی حرفه‌ای‌شان. اینها لازم و ملزوم هم‌دیگر هستند. امیدوارم که در این دوره بتوانیم گامی جدی در این جهت برداریم.

اشخاص تأثیرگذار در تاریخ انجمن

ترجیح می‌دهم نام شخص خاصی را نبرم. فکر می‌کنم همه‌ی دوستانی که در کمیته‌ها حضور داشته‌اند و تمامی اعضای شورای عالی دوره‌های مختلف به سهم خودشان زحمت کشیده‌اند علی‌رغم فراز و نشیب‌های بسیار توانسته‌اند به فعالیت‌های انجمن استمرار ببخشند و از همه مهم‌تر توانسته‌اند انجمن را مستقل نگه دارند. ولی خوب سهم ویژه‌ای طبیعتاً بنیان‌گذاران انجمن داشته‌اند که یک زمان در یک فضای خیلی محدودتر از لحاظ تعداد اعضا، این همت را داشتند که یک دورنگری و آینده‌نگری کردند و انجمن را تأسیس کنند. ولی به شکل ویژه همواره خود را شاگرد و مدیون مرحوم سجادی‌نژاد می‌دانم و فکر می‌کنم خیلی از ما این احساس را داریم که ایشان حق بزرگی به گردن ما دارند و به حق، ایشان به عنوان پدر حسابداری ایران به حرفه‌ی حسابداری خدمات‌های شایانی نموده‌اند. ایشان نه تنها خدمات ارزنده‌ای به حرفه‌ی حسابداری ایران کردند، بلکه یک انسان والا و اخلاق‌مدار بودند که فکر می‌کنم در شرایطی که اخلاق‌مداری در جامعه‌ی ما رنگ‌باخته است، الگو قرار دادن انسان‌های برجسته‌ای مثل ایشان، مثل مرحوم اکبری، مرحوم علی‌مدد و ... بسیار لازم و ضروری است.

در خصوص ساختمان مجزا برای تجميع قسمت‌های مختلف انجمن

واقعیت این است که دفتری که در حال حاضر برای انجمن داریم سالیان سال است که در آن هستیم و امروز در شأن انجمن چه از لحاظ تعداد اعضا و چه از لحاظ مسئولیت‌هایی که دارد نیست و تناسبی با دامنه‌ی کار انجمن ندارد. این همیشه دغدغه همه‌ی ما بوده است. در اولین جلسه‌ی شورای جدید این مسئله را در دستور کار قرار دادیم که با استفاده از تسهیلات بانکی بتوانیم فضای جدیدی را بگیریم و این از اولویت‌های انجمن است. امیدواریم که در مجمع آتی انجمن خبرهای خوبی در این خصوص و در مورد پیشبرد سایر اهداف و برنامه‌ها به اعضا محترم و گرانقدردان که سرمایه‌های اصلی و منشأ اعتبار انجمن هستند تقدیم نمایم.